

land dan in mildere winters het geval is. Tellingen als de onderhavige geven een indruk van de beperktheid van het overwinteringsgebied, ook onder normale omstandigheden, en van de grootte der overwinterende populaties. Tevens blijkt er

eens te meer uit dat het beheer en de bescherming van de Noordwest-Europese vogelpopulatie van waterwild en andere trekkers een aangelegenheid is, die internationaal dient te worden geregeld.

ERICA CILIARIS L., een nieuwe plantesoort voor Nederland

F. RUNGE (Münster, Westfalen).

Gedurende mijn verblijf op het eiland Terschelling in augustus 1955 vond ik een kleine groeiplaats van een blijkens de literatuur nog nooit tevoren in Nederland gevonden dopheidesoort, *Erica ciliaris* L. Het dwergstruikje groeide er op een slechts zelden gebruikte duinweg, ongeveer 350 m ten oosten van het biologisch station „Schellingerland” nabij Oostereind¹⁾.

Het kleine, dichte dopheidebosje had op 26 augustus 1955 een omvang van 45 × 65 cm². Van de 14 in totaal aanwezige bloeiende takken waren er 2 geheel uitgebloeid, 9 stonden nog in bloei, terwijl van 3 takken de bloemknoppen nog niet open waren. De plant werd dus gevonden op het moment dat zij net midden in haar bloeiperiode was. Deze komt ongeveer overeen met die van de Struikheide (*Calluna vulgaris*), maar is later dan de op Terschelling eveneens in die omgeving talrijk voorkomende gewone Dopheide (*Erica tetralix*). Het aantal bloemen per bloeiende tak lag tussen 2 en 17. De meeste bloeitakken hadden 6-8 bloemen.

De plantengroei van de naaste omgeving van *Erica ciliaris* vormde plantensociologisch geen bepaald gezelschap zoals uit

de volgende opname van 1 m² van 27 augustus 1955 blijkt:

„Dopheide” (*Erica ciliaris*), veel voorkomend (2).

Duinriet (*Calamagrostis epigeios*), veel voorkomend (2).

Kruipwilg (*Salix repens*), veel voorkomend (2).

Schermhavikskruid (*Hieracium umbellatum*), vrij veel voorkomend (1).

Eikvaren (*Polypodium vulgare*), vrij veel voorkomend (1).

Kraaiheide (*Empetrum nigrum*), vrij veel voorkomend (1).

Rode klaver (*Trifolium pratense*), vrij veel voorkomend (1).

Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*), vrij veel voorkomend (1).

Smalbladige weegbree (*Plantago lanceolata*), vrij veel voorkomend (1).

Witbol (*Holcus lanatus*), sporadisch (+).

Veldbies (*Luzula campestris*), sporadisch (+).

Het gaat hier meer om een vegetatie, die in overeenstemming met de omgeving een overgang is van de duinriet-kruipwilgvegetaties van de buitenduinvalleien naar de

¹⁾ Dank zij de gastvrijheid van de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek verrichtte ik in dit station 4 weken lang biologisch veldwerk.

heidebegroeiingen van het binnenduin. Er mag vrij zeker worden aangenomen dat *Erica ciliaris* op deze groeiplaats niet van nature voorkomt, maar een aantal jaren terug op Terschelling is aangevoerd.

Voor het langs niet natuurlijke weg aangevoerd zijn pleit enerzijds dat de plant op een weg groeit, al is het in een meer of minder natuurlijke vegetatie. Anderzijds dat op slechts 50 m afstand van de groeiplaats van *Erica ciliaris* enkele planten staan van een andere in Nederland eigenlijk niet thuisbehorende dopheidesoort nl. de Bezemheide (*Erica scoparia*).

Dr Mörzer Bruijns deelde mij daaromtrent het volgende mede. Er zijn op Terschelling in totaal 7 planten van deze *Erica scoparia* gevonden. De eerste werd er ontdekt door de heer Th. J. Reichgelt uit Leiden in 1951, niet ver van de strandweg van Oosterend naar paal 18. Ook de bezemheideplanten groeien alle op of langs de rand van de duinwegen of paden. Een natuurlijke verspreiding van de Bezemheide wordt door de Nederlandse floris-

ten niet uitgesloten geacht, al liggen de dichtstbijzijnde groeiplaatsen net als die van *Erica ciliaris* in Midden-Frankrijk. De combinatie van *Erica ciliaris* en *Erica scoparia* maakt daarom waarschijnlijk dat de beide soorten op de een of andere manier zijn geïmporteerd.

De door de heer Jongens, tot voor kort Hoofd van de school te Midsland, naar voren gebrachte opvatting wint daardoor aan waarschijnlijkheid: de planten zouden tussen 1940 en 1945 wellicht als zaad zijn meegekomen met transporten van landmijnen, die toen in zand gebed uit Frankrijk werden aangevoerd, om in het duingebied rondom de zogenaamde oostbatterij en elders te worden ingegraven. Als dit zo is, zouden *Erica ciliaris* en *Erica scoparia* al tenminste tien jaar ter plaatse voorkomen.

De *Erica ciliaris*-plek maakte in augustus 1955 een gezonde, levenskrachtige indruk. Men mag daarom hopen, dat deze mooie plant zich op Terschelling handhaaft en misschien zelfs zich verbreidt.

(Dit artikel werd uit de oorspronkelijke tekst in het Nederlands vertaald en met enkele gegevens aangevuld door Dr M. F. Mörzer Bruijns van de afdeling Natuurbescherming en Landschap van het Staatsbosbeheer).

